

ΟΥΓΓΡΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΜΩΡΙΣ ΓΙΟΚΑΪ

Η ΣΚΙΑ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΥ

ΟΛΙΣ γύρισε απ' την κηδεία του αδελφού του ο νεαρός θαρώνος Χριστιανός φόν Μιλνχάιμ, κλεισμένος στο δωμάτιό του και σωριάστηκε θλιμμένος σε μία πολυθρόνα.

Τυραννικές σκέψεις τον εθασάνουν. Δεν μπορούσε να βρή την αιτία του μυστηριώδους μαρσασιού που είχε στείλει στον τάφο τόν αδελφό του.

Δεν ήταν μόνο αυτό, που τυραννούσε έτσι τον νεαρό θαρώνο. Σκεπτόταν και το μέλλον, και το σκοτεινό αυτό μέλλον τον φόβιζε, έτσι καθώς ήταν δλομύνας τώρα, χωρίς το στήριγμα και την παρηγοριά του αγαπημένου αδελφού του!

'Αν ήταν σε μία απ' τις λαμπρότερες άρχοντικές οικογένειες της Αυστρίας, κ' είχαν ξεριστεί κ' οι δυο απ' τη Βιέννη μόλις τουρκίστηκε ο πατέρας των, ο ένδοξος στρατηγός θαρώνος φόν Μιλνχάιμ, ως στασιαστής κατά του αυτοκράτορος.

Οι άνωιοι νέοι, που ήταν άλλοτε άξιοματικοί της αυτοκρατορικής φρουράς, αντίμετώπιζαν κ' άλλες συμφορές στην έξορία τους.

Πάμπταχοι, κυνηγημένοι, με μόνη περιουσία τους τόν άχρηστο, άν δχι κ' επικίνδυνο τίτλο τους, είχαν ζητήσει άσυλο στο μεγάλο ένός|θαυπλούτου μεγαλεμπόρου του Βερολίνου. Δεν τούς δέχτηκε όμως και με μεγάλο ένθουσιασμό ο κ. Βάλγερν — όπως λεγόταν — γιατί ή έποχός εκείνης ήταν πονηρές, κ' ή άπλή άλλωστε γνωριμία του με τόν μακαρίτη πατέρα τους δεν ήταν και τόσο εγκάρδια: 'Ο στρατηγός, υπερήφανος λιγάκι για τόν σχεδόν πριγκιπικό αίμα που τρεχε στις φλέβες του, κρατούσε πάντα σε άπόσταση τούς γνωρίμους του, όταν μάλιστα αυτοί ήσαν άπλοι άστοι, όπως ο Βερολίντζος αυτός μεγαλεμπόρος!...

Βυθισμένος σ' αυτές τις σκέψεις ο άμιορος Χριστιανός, άπασοχλημένος απ' όλα αυτά τά προβλήματα, άποφασισμένος συγχρόνως να μη δεχθή περισσότερο τήν έπιφυλακτική και κάπως ψυχρή φιλοξενία του κ. Βάλγερν, δεν άντελήθη άμέσως κοντά του τήν άσωνή παρουσία μιάς όλοξανθης γλυκειάς κοπέλλας. Γιατού με κάποια έπικλήρι σήκωσε τόν κεφάλι του, τήν κούτασε στά δακρυσμένα γαλάνα μάτια της και ψιθύρισε:

—'Εσείς;... 'Εσείς εδώ, δεσποινίς Βάλγερν;... Γιατί κλαίεις;...
—'Ακούστε, κύριε θαρώνε, ψιθύρισε ή νέα με τόνό άλλόκοτη έπίσημο. Χτύπησε έπανειλημένως τήν πόρτα σας, μά δεν με άκούσατε φαίνεται... 'Ότ'όσο, συγχωρήστε με γι' αυτή τήν παρατυπία, κ' ύποσχεθήτε μου με τόν λόγο σας ότι θα δεχθήτε μία παράκλησή μου όλοθέρμη!...
—Σας τόν ύπόσχομαι, δεσποινίς 'Ελένη! άποκρίθηκε ο νέος, όρθος τώρα και υ' εύλαδική στάση άπέναντί της.

—'Απ' τήν πρώτη άκόμη στιγμή που ήρθατε στο σπίτι μας, συνέχισε με φωνή συγκινημένη ή νέα, αγάπησα τόν άτυχο αδελφό σας 'Αλθέρο... 'Ενας όρκος μας θαούς κ' άμοιθως, μπροστά στο θωαίο της έκκλησίας του 'Αγίου Στεφάνου, μάς ένωσε κατόπιν κρυφά, μά σφιχτά για όλη μας τή ζωή... 'Η αγάπη μας αυτή, άγνή κ' ειδυλλιακή, έπεσε ώστόσο στήν αντίληψη του άσθητου πατέρα μου... 'Εχοντας φαίνεται άλλα σχέδια για μένα — κ' όχι θέσια γιατί δεν εκτιμούσε τόν λαμπρότατο οικογενειακό όκόσημό σας — με περιώρισε τόσο πολύ απ' τήν καταραμένη εκείνη ήμέρα, ώστε δεν έβλεπα καθόλου πια τόν φτωγό μου 'Αλθέρο... ΣΥγχρόνως άρχισα να τρηπ' άπέναντί σας μία τόσο ψυχρή στάση, ώστε όχι μόνον δεν σας καλούσε στις οικογενειακές μας συγκεντρώσεις, άλλα άπόφευγε και να σας βλέπ' άκόμα... 'Ελπίζε με αυτό, να πληγώση τά υπερήφανα αισθήματά σας, και να σας κάνη να φύγετε έντελώς απ' τόν σπίτι του!... 'Αλλά...

—Και τόν πέτυχε, δεσποινίς, διέκοψε πειραγμένος ο Χριστιανός, γιατί άπό σήμερα εγκαταλείπω τόν διαμέρισμά μας... Και θα προμαρματοποιούσα τόν διάσημο μου άπό τόν νωρίτερα άν δεν μεσολαθούσε ή άρρώστια και ο θάνατος του δυστυχημένου αδελφού μου!... 'Ισως να ισωνόταν ή ζωή του άν έφευγα εγκάρως!...

—Πρός θεού, κύριε θαρώνε! ξεφώνισε με πόνο ή νέα, όσκριζώντας πάλι στήν άνάμνηση εκείνου. Μη μου ρίχνετε αυτή τή σκληρή και άδίκη μομφή... Μηπως κ' έγώ δεν σβύνω, κάθε μέρα;... 'Ετσι ήμουν όταν με πρωτογνωρίσατε;... 'Ας εινε, όμως... 'Ακούστε με λίγο χωρίς να με διακόπτετε... 'Ηρθα να σας ίκετεύω για κάτι... 'Ανήκτη σε μεγάλη οικογένεια εύπατριδών, άλλα ή μόρια σας άφησε χωρίς περιουσία... Θελήσατε σας παρακαλώ να δεχθήτε αυτά τά χρήματα, και έσβεψετε τα όλα στήν κατασκευή ένός μεγαλοπρεπούς μνημείου έπάνω στον τάφο του μόνου πλάσματος που λάτρευσα στόν κόσμο... 'Θά άνακουφιστώ έτσι, και θάνα αυτό ή μόνη πια παρηγοριά μου στήν καιώνια χρεία τήν όποια ύποσχεθήκα στόν προσφιλή μου νεκρό... Μη διαμαρτύρεστε... Δεν σας τά χαρίζω εσάς... Βοηθήστε με, γιατί δεν μπορώ έγώ ν' άνταλώ αυτοπροώπως αυτό τόν ιερό έργο... Καταλαθαίνετε πόσο λεπτή εινε ή βέσις μου... 'Επιτρέψατέ μου μόνον νάρχωνα τακτικά να σας ρωτάω για τήν πρόοδο τών εργασιών, όσες φορές ξεφερώ τήν επαγρύπνηση του πατέρα μου!...

—Κυνη θλίμι μας συνδέει, δεσποινίς! άποκρίθηκε ο Χριστιανός έπίσημα. Δέχομαι τή εύλαδική προσφορά σας, και θα συμμορφωθώ με τήν παράκλησή σας!...

—Μού ύπόσχεσε ότι θα συγκρατήσετε τόν δικαιο έγώισμό σας, και ότι δεν θα φύγετε από τόν σπίτι μας πριν τελείωση ή άπαστολή σας;...
—Σας... σας τόν ύπόσχομαι, δεσποινίς! τήν θεαθώνας ο νέος, και φιλόνας τής τού νέου απαλά έμεινε κατόπιν μόνος.

Τό μεγαλοπρεπές μνημείο κόντευε να τελείωση, ύστερα από ένός ένινος σχεδόν άύνητου εργασία. Κάθε θράδυ σχεδόν, ή 'Ελένη, καιροφυλακτώντας με λιγάτερα τήν έπάνοδο του νεαρού θαρώνου, τόν έπασκέπτετο κρυφά στο παράμερο δωμάτιό του. 'Εκεί τόν ζητούσε πληροφορηγιά για τις λεπτομέρειες του μνημείου, κ' έπειτα μιλούσαν κ' οι δυο για τόν αγαπημένο του νεκρό.

'Ενοιωθε άλλόκοτη άνακούφισι στή θλίπι της ή εσαθή κοπέλλα, μιλώντας τήν τόν αγαπημένο της με τόν αδελφό του, που τού έμοιαζε σε όλα. 'Όπως ο 'Αλθέροτος, έτσι κ' ο Χριστιανός είχε με' άσυγκριτη άρχοντιά στούς τρόπους του, ήταν γερώσσιμος, όπως εκείνος, είχε τήν άρεσωνή καλλονή του, και ο τόνος της άρμονικής φωνής του καθώς και τά γαστραπριστικά του εύγενικού προσώπου του ήταν άπαραλλάχτα όπως εκείνου!

Πόσο γινόταν εύτυχημένη, ή θλιμμένη νέα, κάθε φορά που άντίκριζε στο πρόσωπο του αδελφού του τόν λατρευτό νεκρό της... Και με πόση θλίπι έβλεπε τήν ώρα να διαθαίνει, τόν μνημείο να τελειώνη, και τήν ώρα του γωρισμού της απ' τόν Χριστιανό να προσεγγίζει άμειλικτ!... Κάποιο θράδυ έπιτέλους, ένα ά...

προδόκητο γεγονός ήρθε να τάρξη άκόμη περισσότερο τήν κατάστασι, και να τής δώση μία λύσι άλλόκοτη: 'Η αυστριακή πρεσβεία του Βερολίνου, με έκτακτον άπεσταλμένο της, είδοποίησε τόν νεαρό θαρώνο φόν Μιλνχάιμ, ότι ή αυτός Κασαρσθαβλική Μεγαλειότης ο αυτοκράτωρ της Αυστρίας εύδοκούσε να τού έπιτρέψη τήν είσοδο στο κράτος του, και να τόν άποκαταστήσει πάλι στόν τίτλο του, στα αξιώματά του και να τού έπιτρέψη τήν περιουσία του!...

Με δάκρυα άνακούφισιας δέχτηκε τήν είδησι, ο Χριστιανός. Μιά σκιά όμως θόλωνε τήν εύτυχία του: ο χωρισμός του απ' τήν... 'Ελένη!...

Στή σκέπι της έπαναστατούσε δλοκλήρη ή ύπαρξίς της. Και με άόριστη αγάνη, μ' ένα συναίσθημα τόν όποίο δεν τολμούσε ποτέ να τόν άναλύση στήν ψυχή του, και να τόν καθορίσει τή άκριβώς ή ταν έπιτέλους, έδιωχνε διαρκώς τή σκέπι της απ' τόν μυαλό του!

Τόν μνημείο είχε τελείωση πια, κ' ο Χριστιανός έτοιμαζόταν να έπιτρέψη στήν αυστριακή πρωτεύουσα, και να άνταλάθη πάλι τά παιδια τιμητικά καθήκοντά του στα άστριακά άνάκτορα.

'Ο κ. Βάλγερν ήταν έντελώς διαφορετικός τώρα, μπροστά στόν εύγενή εύπατριδη. Τόν ξανάβλεπε πάλι θαυπλούτων, πανίσχυρο, κάτοχο τού άκτινοθόλου όκοσήμου του, τών τίτλων του, τών άπέραντων πύργων του, κ' ή νέα αυτή εμφάνιση θάμπωνε τόν δουλπροπρη και ταπεινό όσο και πλούσιο άσπί. Και μέσα στίς άπειρες περιποήσεις, με τις όποιες τόν περιέβαλε τώρα, περνούσε απ' τή σκοτεινή του' σκέπι, σάν πρώτης τάξεως έπιτυχία, ένας ένδεχόμενος γάμος της κόρης

του 'Ελένης με τὸν ζηλεύτῳ νεαρό θαρῶνο!

Ἐπιτέλους, τὴν παραμονὴ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Χριστιανοῦ, καὶ κατὰ τὸ σοφροῦσῶμα, ἡ Ἐλένη γλύστρησε κρυφὰ στὸ δωμάτιο τοῦ νέου. Κι' ἐνὶ ἐκείνῳ — ἂν κι' ἡ ψυχὴ τοῦ προαισθανοῦ τὴν ἄφιξί της — τὴν κτυποῦσε καταπληκτικὸς καὶ ταραχμῆνος, ἡ νέα ψιθόριος με' ἄχρωμη φωνή:

— Τὸ θράδι ὁ πατέρας, καθὼς μοῦ εἶπε, θὰ σᾶς κίνη πρότασι γάμου μαζί μου... Ἄν ἡ καρδιά σου εἶνε ἐλεύθερη, σᾶς ἱκετοῦσα νὰ δεχθῆτε... Ἔννοια σας... Μὴν ταραξέστε... Θὰ γίξουμε σάν δυὸ καλοὶ κι' εὐγενικοὶ φίλοι... Γιά τὰ μάτια τοῦ κόσμου θὰ εἴμαστε σ' ἄζυγοι... Στὶς μεταξύ μας σχέσεις δίως, θὰ μεσολαθῆ πάντα ἡ ψυχὴ τοῦ... Ἀλθέρτου μας... Δέχεσθε;... Ἐὰ πεθάνω ἂν ἀρνήθητε καὶ με' ἀφήσετε ἐδῶ μονάχη, στὴν αἰώνια χρεῖα μου καὶ στὴ θλίψι μου... Σᾶς συνήθισα τόσο... Τοῦ μοιάζετε τόσο!... Ἡ φωνὴ τοῦ κι' ἡ δικὴ σας εἶνε τόσο...

— Πρὸς Θεοῦ, δεσποίνι!... διέκομε με' σπαραγμὸ ὁ νέος. Μὴν προχωρεῖτε ἄλλο... Ἄς θυμώσατε τὸν ἄμοιρο ἀδελφό μου... Ἄλλὰ... ἄλλὰ ἄς μὴ μοῦ μιλάτε γι' αὐτόν... Ἐὰ σεβαστοῦμε τὴν μνήμη του, τὸν ὄρκο σας, καὶ ἄλλα... Ἄλλὰ ἄς μὴ τὸν ἐσαυπροφέρουν τὰ χεῖλιά σας, γι' αὐτὸν... δέχομαι δεσποίνι τὴν παράκλησί σας καὶ τοὺς ὄρους σας!...

Ἦσαν σ' ἄζυγοι πειὰ μπροστὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὄχι δίως μπροστὰ καὶ στὸ Θεο, ὅταν ἔβρισαν ἔπειτα ἀπὸ μερικὲς ἐξομολογῆσεις στὴ Βιέννη, κι' ἔγιναν δεκτοὶ με' τιμητικὸ ἐνθουσιασμὸ ἀπὸ δολοκλήρη τὴν ἀνωτάτη ἀριστοκρατία καθὼς κι' ἀπ' τὴν Αὐλή!

Γιὰ τὸ νεαρό θαρῶνο Χριστιανὸς φόν Μιλνχάιμ ζῆ τώρα ἀπομονωμένος ἀπ' τὶς χαρὲς τοῦ κόσμου, μισάνθρωπος, ἐρημικός, καὶ διαρκῶς σκεπθρὸς στὸν ἀγριώτερο καὶ πῶ μακροῦν πύργου του, ὀκείβως στὰ θουὰ τῆς Σιλεσίας;

Διασῆθη τὴν ἐξήγησι τὸν παρακάτω μοιραῖο γραμματικὴ τῆς πάνεμορφης σ' ἄζυγο τοῦ, τὸ ὅποιο κάποιοις θαλαμηπόλοις τοῦδωσε ἓνα πρῶτὸ στὸ γραφεῖο του, ἐξ ἡ μῆνης ὕστερα ἀπ' τοὺς μεγαλεπτερεῖς μὰ καὶ κρυφὰ δυστυχιωμένους γάμους τῶν:

«Χριστιανέ...

Ἐίσα καὶ πάντα φάνηρες μιὰ ἑταίρις εὐγενικὴ καὶ ἀγαθὴ... Συγχώρησε τὴν δυστυχιωμένη Ἐλένη σου, ποὺ θὰ σ' ἄφησε τώρα μόνον ἑσπᾶνιο στὴ θλίψη γῆ... Ἐἶνε μιὰ θυσία ἀνατάρεκτι αὐτὸ πῶο κᾶνο, προσηγομένη νὰ σῶσῃ καὶ τὴν ψυχὴ σου καὶ τὴν ψυχὴ μου ἀπὸ ἀμάχημα βαρὺ κι' ἀπὸ φριχτὴ ἐπιφορία... Πεθαίνω, Χριστιανέ... Αὐτοκτονῶ... Πρέπει νὰ χωριστοῦμε, γι' αὐτὴ ἑταῖρα πειὰ νὰ κρυφῶ στὴν ψυχὴ μου, καὶ ἀπ' τὰ θλιμμένα μάτια σου ξεχώρισα ὅτι ἔπαυες κι' ἐδῶ νὰ ἐξουσιάζεις τὴν ψυχὴ σου... Μάταια βασανίστηκα τόσο καιρὸ νὰ πνίξομαι στὶς καρδιές μας τὴν ἀμοιβαία καὶ παρὰ ὅρη ἀγάτη μας... Σὲ λατρεύω... Μὲ λατρεύεις... Μὰ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀλθέρτου ὁ ὄρκος μου ὁ βαρὺς στέκοιν ἀνάμεσά μας... Συγχώρεσέ με, ἀγαπημένε μου...»

ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΦΙΛΜ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΕΝΝΙΕΣ

— Ἡ Μαῖη Γουέστ, ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς διαταγμοὺς καὶ ἀμφιβολίες, δέχτηκε ἐπιτέλους νὰ γυρίσῃ ἓνα φιλμ, με' ὑπόθεσι τῆς ζωῆς τῆς Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς. Σημανθῆτες αὐτῆς τῆς ταινίας θὰ εἶνε ὁ Ρομπερτ Μουσιλιάν. Καὶ δὲν ὑπάρχει καμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ Μαῖη Γουέστ — τῆς ὁποίας ὁ ἰδιοκτῆς βίος, ἂν γυροῦνταν λεπτομερῶς, θ' ἀποτελοῦσε ἀνάγνωσμα ἀνατληρῶτο γιὰ δεσποίνες... — δὲν ὑπάρχει, ἐπιναυλιώδους, καμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ εἰσῶσι αὐτῆς καλλιτεχνῆς ἦταν ἡ μάλλον ἐνδεδομένη γιὰ νὰ ὑποδυθῆ τὸ ρόλο τῆς θουκτικῆς ἀμαρτωλῆς τῶν Μαγδαλῶν.

— Ὑστερ' ἀπὸ μακρὸς συζητήσεσι καὶ διαπραγματεῖσιν με' τὴν Ἐμερτ - Κολιντοῦν, ὁ μεγάλος Γερμανὸς σκηνοθέτης Πάπιστ ἀποφασίσαν νὰ γυρίσῃ τρία φιλμ γιὰ λογαριασμὸ τῆς ἑταίρειας αὐτῆς, ἀφοῦ τοῦ δόθηκε ἡ ἐπισημοσύνη ὅτι θὰ ἔχη ἀπεριόριστη προνομία στὴν ἐξαγωγή τῶν σενάριο καὶ τῶν ἠθοισκῶν καὶ στὴν τεχνικὴ ἐκτέλεσι τῶν ταινιῶν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΔΑΚΩΝΙΣΜΟΣ ΜΙΑ ΦΟΡΑ

Στὸν περίφημο Χέινδεν, ναυαγοῦ τοῦ Ροσσικού στόλου κατὰ τὴ ναυμαχία τοῦ Ναυαγίου, ἓνας ἔμπορος καταρῶνο ἀπὸ τὴν Πρέβεζα ἔγραψε τὴν ἐξῆς ὀλιγόλογη ἐπιστολή, δηλώνοντάς του ὅτι τὸ κατράμι ποὺ παρήγγειλε γιὰ τὴς ἀνάγκες τῶν πλοίων του ἦταν ἔτοιμο πρὸς παραλαβή:

«Ἀπὸ μὲνα τὸν καταρμάρσῃ σὲ σένα τὸν ἀειράλη (ναύαργο). Τὸ κατράμι εἶνε ἔτοιμο. Στείλε τοὺς παρᾶδες νὰ τὸ πάρης». Καὶ τίποτε περισσότερο!

ΜΑΤΙΕΣ Σ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἡ Ὁ Σαιν Σάνς, ὁ περίφημος Γάλλος μουσικογράφος, ἦταν καὶ ποιητὴς ἀξιόλογος. Ἐκτὸς αὐτοῦ δίως καταγινόνταν με' πάθος καὶ με' τὰ μαθηματικά, τὴ φυσική, τὴν ἀστρονομία, τὴ ζωολογία καὶ τὴν βοτανική. Πρὸ τριάντα χρόνων μάλιστα εἶχε δημοσιεύσει κι' ἓνα φυλλάδιο, στὸ ὅποιο πραγματευόταν τὸ δυσκολότατο πρόβλημα τῶν σχέσεων τῶν ζῶων καὶ τῶν φυτῶν. Ἡ πραγματεία αὐτὴ τοῦ μεγάλου μουνοκωνυμῆτη προέβλεπε τότε μεγάλο θόρυβο γιὰ τὶς τοιμηρότατες καὶ πρωτότιτες ἀντιλήψεις, ποὺ ἀποστηριζόντουσαν σ' αὐτὴ. Μὰ ὁ Σαιν Σάνς δὲν τὰ ἔχασε καθόλου. Ἐξακολούθησε τὶς ἐπιστημονικὲς ἀσχολίες του καὶ μάλιστα ἀκατόν ἄκονια καιρὸ. Τέλος δίως ἐπέστη κι' αὐτὸς ὅτι ἦταν γεννημένος μονάχα γιὰ μουσικὸς. Καὶ ἀρροσώθηκε στὴ μουσικὴ, ἐγκαταλείνας τὴν ζωολογία καὶ τὴν βοτανική. «Ἐἴμαι γεννημένος γιὰ νὰ τέξω τοὺς ἀνθρώπους, εἶτε σχετικῶς, κι' ὄχι γιὰ νὰ τοὺς διδάσκω. Ἐξαγορῶ τὰ μάλιστα τὸν Θεὸ γιὰ τὸ δᾶρο του αὐτοῦ, τὸ ὅποιο πολλοὶ βοτανικοὶ θὰ ἐξήλειαν.»

Ἡ Ὁ Γάλλος ποιητὴς Μιστράλ εἶχε φροντίσει γιὰ τὴν ἀνέγερσι τοῦ μνημείου του, σύμφωνα μάλιστα με' τὸ βῆλο του γοῖστο, ἀρετὰ χροῖνα πρὸ τοῦ θανάτου του. Τὸ μνημεῖο αὐτὸ ἦταν ὄπλοιν καὶ καλαισθητὸ, ἀντάξιο τοῦ ποιητοῦ ὅστις τὸ ἐνεπνεύστη.

Ἡ Ὁ μεγάλος κριτικὸς Ἰπὸλιτος Ταιν ἔγραψε κάποτε τὰ ἐξῆς καταπληκτικὰ γιὰ τρεῖς μεγάλους Γάλλους συγγραφεῖς:

«Οἱ τρεῖς Γάλλοι συγγραφεῖς, ποὺ εἶχαν τὸ μεγαλειότερο κύρος μετὰ τοῦ 1840 καὶ τοῦ 1870, ὁ φιλόσοφος Κοζζῆν, ὁ ἱστορικὸς Θιέρρος καὶ ὁ Β. Οὐγκό, δὲν ἀγάπησαν ποτέ τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ τὴ δόξα τους. Κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς δὲν εἶνε ἀξιοπῆτος. Καὶ στοὺς τρεῖς ὑπάρχοντα γνωρίσματα τσαρλατανιάς!»

Στὸ ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο τοῦ Λονδίνου φυλάσσεται ἓνα Αἰγυπτιακὸ ἄγαλμα ἀπὸ μπερσίντ, τὸ ὅποιο παριστᾶ κάποια Αἰγυπτιακὴ θεότητα. Ὑπολογίζεται ὅτι τὸ ἄγαλμα αὐτὸ ἔχει κατασκευασθῆ πρὸ 23 χιλιάδων ἔτων κα' ἐπαρῆμος διὰ εἶνε τὸ ἀρχαιότερο γνωστὸ ἄγαλμα τοῦ κόσμου.

Στὶς ἀντιξεί τῶν Βερμυθίων νήσων ὑπάρχει ἓνα εἶδος ψαριῶν, τὰ ὁποία ἀλλάζουν τὸ χροῖμα τους ἀνὰ λόγους τῆς θάλασσας στὴν ὁποία τοῦν. Τὸ ἴδιον βέβαια γίνεται, ὡς ἓνα βεβαίον, καὶ μ' ἄλλα ζῶα, ἀλλὰ τὸ φιλμ αὐτὸ ἀλλάζει χροῖμα με' τόσο καταπληκτικὴν εὐκολία, ποὺ νομίζε κανεὶς πῶς τὸν γελῶν τὰ μάτια του ὅταν τὸ κινεῖται. Κατ' αἰὸν τὸν τρέφει τὸ ἐν λυθιένω φάσμα ἀποφύγων τοῦ κινδύνου, γι' αὐτὸ γίνεται ἓνα με' τὸν πῶο θιμένα τῆς θάλασσας καὶ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ διακρίνῃ.

Κάποτε στὴ Λαζώρη ἓνας ἔμπορος, ποὺ εἶχε τὸ ἀτύχημα νὰ χρηρῆθῃ δυὸ φορὲς, μεσὰ σὲ πέντε χρόνα, ἀπεράσσει νὰ δουμάσῃ τὴν τήχη του καὶ γιὰ τρίτη φορὰ. Οἱ γονεῖς δίως τῆς κόρης, τὴν ὁποία ζήτησε νὰ κἀνη γυναῖκα του, τοῦ ἔστειλαν τὸ ἀπόλυτον γράμμα:

«Κόριε, μάθαμε πῶς πῆρες δύο τῶρα δυὸ γυναικὲς καὶ πῶς σοῦ πεθάνανε κι' ἡ πῶς. Ἐπειδὴ λοιπὸν ξέρουμε, πῶς ὁποῖος χάνει δυὸ γυναικὲς, θὰ χάσῃ ἀσφαλῶς τὴν τρίτην, δὲν σοῦ δίνουμε τὴν κόρη μας, ἂν δὲν ἱκανοποιήσῃ τὸν Ἄγγελου τοῦ Θανάτου, παίρνοντάς γιὰ τρίτη γυναῖκα μιὰ κούκλα! Ἄφου δὲ κάνει αὐτὸ καὶ λυθοῖν τὰ μάγια, θὰ σοῦ δώσουμε τὴν κόρη μας γιὰ τέταρτη γυναῖκα!»

Ἡ Ὁ κωμωδογράφος γαμπρὸς ἀναγκάστηκε νὰ σημορφωθῆ με' τὴν ἀπάτησι αὐτὴ. Παντρεθῆκε μιὰ κούκλα, διεκρίθησε ὅτι τοῦ πέθανε, τὴν ἔθαψε, καὶ τότε μόνον ἐπέστεισε τοὺς γάμους του με' τὴν κόρη, ποὺ εἶχε τόσο δεσποδαίμονας γονεῖς.

Κάποιος Γάλλος φρονογνωμιστὴς μᾶς βεβαιώνει πῶς μποροῦμε νὰ γνωρίσομε τὸ χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου ἀπ' τὸ σχῆμα τῶν αὐτιῶν του.

Τὸ λεπτὸ γωνιώδες αὐτὶ φανερῶνει σκληρότητα. Τὰ πολὺ πλατεῖα καὶ χοντρά αὐτὰ δείχνουν ἄνθρωπο δέξιμο, ἄτομο καὶ μοσγόνη! Τὰ μικρὰ, λεπτὰ, σχεδὸν διαφανῆ αὐτὰ, δείχνουν ἄνθρωπο λεπτεισθητὸ, με' κλίσεις καλλιτεχνικῆς. Τὰ μεγάλα, πλατεῖα, ὄχι ἔως καὶ πολὺ χοντρά αὐτὰ, δείχνουν ἄνθρωπο με' μεγάλη κροῖα, ἐξουσιάζα καὶ ἰτατοῖα. Ἐτέτοια αὐτὰ, λέγει ὁ Γάλλος φρονογνωμιστὴς, εἶχαν ὁ μεγαλειότερος φιλόσοφος τοῦ κόσμου.